PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto III - Cena 10 lir - 6 jugolir - 2.50 din — TRST sobota, 18. oktobra 1947 — Poštnina plačana v gotovini / Spedizione in abbon. postale — Štev. 723

"TEDEN DEMOKRATIČNEGA TISKA STO-ja"

Ponovno opozarjamo vse naše čitatelje na natečaj za dve črtici, en spominski zapis, eno novelo iz partizanskih borb in eno pesem s poljubno vsebino, ki ga je razpisal Prireditveni odbor za «Teden demokratičnega tiska STO-ja», ki bo od 1. do 9. novembra t. l. — Rokopise na naslov: Uprava revije «Donne» — ul. Machiavelli 13 — Trst — najkasneje do 25. oktobra t. l.

Tiskovna konferenca vodje jugoslovanske gospodarske komisije

Niti zapreke sedanjih oblasti na STO ne bodo onemogočile gospodarske povezave s FLRJ

Včeraj dopoldne je imel v hotelu Excelsior šef jugoslovanske gospodarske delegacije Kurelič tiskovno konferenco. Prisotnih je bilo okrog 20 novinarjev, predstavnikov lokalnega tiska. Šef delegacije je v začetku konference podal sledeče izjavo:

«Jugoslovanski gospodarstveniki so prejeli poziv za udeležbo na Tržaški razstavi z velikim zadovoljstvom in pokazali za njo velik interes. Organizacijo udeležbe naših podjetij je prevzela Trgovska zbornica FLRJ. Razstave se je udeležilo 202 podjetji, a cela vrsta ostalih podjetij ni mogla razstaviti svojih vzorcev zaradi pomanjkanja prostora. Čez sedem vagonov raznih vzorcev so razstavila podjetja na 600 kv. metrov izložbenega prostora, ki je razdeljen na pet skupnih oddelkov. Omenjeni podatki zgovorno pričajo o velikem interesu in močni udeležbi jugoslovanskih podjetij na razstavi. Ta interes je popolnoma razumljiv, če vzamemo v obzir, da se jugoslovansko gospodarstvo lahko dobro dopolnjuje z gospodarstvom STO-ja.

Tržaška industrija nabavlja lahko v Jugoslaviji večino potrebnih surovin, a v Jugoslaviji bo našla najbližjega kupca za svoje proizvode. Tržaško prebivalstvo se more najhitreje in najceneje oskrbovati z živilskimi in ostalimi potrebščinami iz Jugoslavije. Najvažnejše prometne zveze (ceste in železnice), ki vežejo Trst z njegovim gospodarskim zaledjem, vodijo čez Jugoslavijo. Od pravilnega reševanja teh problemov in zapažanja teh dejstev je odvisen razvoj tranzitne trgovine preko Trsta kakor tudi pravilno izkoriščanje tržaške luke.

Vse to zgovorno priča o potrebi živega trgovskega prometa med Jugoslavijo in STO-jem. Treba je voditi energično borbo proti vsem zaprekam, ki se na tej poti postavljajo, kajti umetno oviranje prirodne izmenjave dobrin z Jugoslavijo škoduje najbolj prav samemu STO-ju.

Jugoslovanski gospodarstveniki so razumeli udeležbo na razstavi kot majhen doprinos s svoje strani na tej poti. Mi verjamemo, da bo kontakt, ki smo ga vzpostavili na razstavi, začetek za daljnjo uspešnejše sodelovanje.

Jugoslovanska podjetja so v prvi vrsti razstavila tiste izvozne proizvode, po katerih je na tem tržišču povpraševanje. Poleg tega pa so razstavljeni tudi nekateri proizvodi, ki se še ne izvažajo, ampak bodo v najkrajšem času postali izvozni predmeti.

Večja pažnja je posvečena živilskim proizvodom in alkoholnim pijačam. Važno mesto zavzema les, gradbeni les, raznovrstni lesni proizvodi, posebno pohištvo. Razstavljene so naše rude, v prvi vrsti premog, nato baker, svinec, cink, živo srebro in razni metalni izdelki. Poljedelske surovine, zdravilne rastline, kože, usnjeni izdelki pa kažejo polet in kakovost usnjene industrije in obrti. Poudariti treba oddelek za turizem, preproge, narodne noše, domačo hišno obrt, kristal in drugo steklo. Dobro je zastopana naša proizvodnja tobaka in tobačnih izdelkov. Razstavljeni so tudi nova izdelava jugoslovanske knjige in papirnati izdelki.

Delegati naših podjetij na razstavi kažejo živo zanimanje za razstavljene predmete tržaške industrije in obrti, posebno metalne industrije in ladjedelništva.

Na tej razstavi pa se je mogio pokazati samo del tistega, kar jugoslovansko gospodarstvo lahko nudi za izvoz. Ni dvoma, da bi se moglo tudi tokrat pokazati mnogo več, če bi naši razstavljalci delali pod ugodnejšimi pogoji. Sama organizacija s strani ravnateljstva razstave ni bila na posebni višini. Brez dvoma so obstojale objektivne težave, s katerimi se je ravnateljstvo razstave borilo, posebno v pogledu razpoložljivega časa in izložbenega prostora. Vzeti je treba v obzir, da je to prva razstava v Trstu in da se je organizirala v težkih razmerah.

Toda opozoriti moramo na neka važna dejstva, ki mečejo slabo luč na organizacijo razstave. Kljub temu da je bila celotna razstava jugoslovanskih podjetij izvršena točno po načrtih, ki jih je direkcija razstave odobrila, so nam v zadnjem trenutku postavili zahtevo, da odstranimo turistični zemljevid Jugoslavije, kakor tudi, da nujno menjamo grafični črtež na steni v II. oddelku. Treba je poudariti, da ravnateljstvo s temi zahtevami ni nastopilo samostojno, temveč so bile te zahteve postavljene od višjih oblasti, o čemer so se nekateri naši delegati sami prepričali. Jugoslovanska delegacija na razstavi smatra zahtevo, da se odstrani turistični zemljevid Jugoslavije, za provokacijo.

Proti tem zahtevam je naša delegacija najodločneje protestirala. V nekaterih vprašanjih je popustila samo zato, da bi se z razstavljanjem jugoslovanskih proizvodov omogočilo ojačenje poslovnih zvez med Jugoslavijo in STO-jem in na ta način pripomoglo tržaškemu gospodarstvu, da se dvigne iz današnjega težkega položaja. Hoteli so zvaliti krivdo na Jugoslavijo za primer, če bi se izvedba razstave pokvarila ali pa onemogočila, in prikazati jo kot deželo, ki hoče preprečevati razvoj tržaškega gospodarstva. Zahteva, da se z razstave popolnoma odstrani turistični zemljevid nove Jugoslavije, žali nacionalni ponos naših narodov. Ta postopek je v soglasju s splošno reakcionarno gonjo na svetu, ki bi hotela prikazati Jugoslavijo kot neko pohlepno in imperialistično silo, ki je «ubogi» Italiji ukradla njeno zemljo. S tem se podpira razvoj iredentizma in fašizma na STO-ju, to je prav tistih elementov, ki delajo v Trstu nerede, kar se popolnoma strinja s splošno reakcionarno politiko, ki poizkuša, da bi iz tržaškega ozemlja napravila ognjišče nemirov in mednarodnih incidentov.

Slovenščina ni priznana na razstavi

Značilno je tudi, da so bile te zahteve postavljene v zadnjem trenutku, kar vsiljuje misel, da se je hotela postaviti Jugoslavija pred alternativo, bodisi da bi odpovedala svojo udeležbo, bodisi da bi bila ona vzrok zakasnitve otvoritve razstave. Pripomniti je treba tudi to, da nam ni bilo dovoljeno, da se ustna reklama daje razen v italijanščini tudi v slovenščini.

V jugoslovanskih gospodarskih krogih je tržaško gospodarstvo, a posebno industrija, pomorstvo in trgovina na dobrem glasu in prav zaradi tega se ne bi smel s takšnimi postopki kvariti do sedaj pridobljeni ugled.

Jugoslovanska delegacija upa, da bo mogla prihodnje leto, pod novimi pogoji Tržačanom mnogo uspešnejše pokazati napredek svojega gospodarstva.

Vabilo na bodočo razstavo v Trstu bodo jugoslovanski gospodarstveniki rade volje in z veseljem sprejeli.»

* * *

Po izjavi so prisotni novinarji stavljali različna vprašanja v zvezi z udeležbo Jugoslavije na Tržaški razstavi in v zvezi z bodočim trgovskim sodelovanjem med Jugoslavijo in STO-jem. Na vsa ta vprašanja je šef jugoslovanske delegacije obširno odgovoril.

Neki novinar je vprašal, koliko jugoslovanskih podjetij je imelo razstavljati svoje proizvode. Odgovor: Okrog 350, medtem ko se je dejansko razstave udeležilo samo 202, in sicer samo tista podjetja, ki imajo proizvode, za katere ima tržaško tržišče največji interes. Na vprašanje o vlogi jugoslovanske Trgovske zbornice in o njenih arbitražnih sodiščih je odgovoril v glavnem sledeče: Vloga naše Trgovske zbornice se popolnoma razlikuje od vloge trgovskih zbornic v posameznih kapitalističnih državah, kjer te zbornice ščitijo interese kapitalistov, medtem ko se pri nas vodi prav toliko računa o državnih podjetjih kakor o privatnih in zadružnih, kar je logična posledica socialnih sprememb v naši državi. Naloga naše zbornice je predvsem razvijanje trgovskega sodelovanja naših podjetij z inozemstvom in dvig njihovega ugleda. Naša zbornica ima dve arbitražni sodišči: eno za trgovino z inozemstvom, drugo pa pomorsko arbitražno sodišče, ki ima svoj sedež na Reki. Sodišči sta popolnoma objektivni in inozemska podjetja imajo vanje popolno zaupanje.

Vprašanje: Katere so tiste višje oblasti, ki ste jih omenili v svoji izjavi in ki so v zadnjem trenutku delale ovire? Ali so to zavezniške oblasti, ali tržaška Trgovska zbornica?

Odgovor: *Tako prvi kakor druga. Trgovska zbornica je postavila kontrolno komisijo za nadzorstvo nad organizacijo razstave, ki nam je postavila nesprejemljive zahteve. Po drugi strani pa nas je poklical polk. Gardner in nam sugeriral, da odstranimo turistični zemljevid Jugoslavije in menjamo črtež na steni, kajti v nasprotnem primeru da bomo sami nosili vso odgovornost za morebitne incidente.*

Urednik lista «Gioventù»: Nekateri naši listi so pisali in nam mnogim novinarjem so znani incidenti, ki so se dogodili na razstavi kljub temu da je Jugoslavija sprejela zahteve višjih oblasti. Ali vam je znano, če so vojaške oblasti podvzele kakšne mere za preprečenje incidentov, in kakšne so te mere?»

Odgovor: «Nismo opazili, da bi bile v ta namen podvzete kakšne mere.

Vprašanje: Kakšno je vaše mnenje o pisanju tržaškega tiska o udeležbi Jugoslavije na razstavi?

Odgovor: *Opazili smo v glavnem tri struje, v pisanju lokalnega tiska o naši udeležbi: en del tiska je našo razstavo sprejel dobro in našem razstavljanju; drugi del tita tisk je podal objektivno sodbo o ska neprestano molči o naši udeležbi; tretji del tiska, kamor spada predvsem «La Voce libera», pa je zavzel stališče, ki nikakor ne zasluži imena objektivnega tiska. Ne samo, da našo razstavo omalovažuje, temveč naravnost hujska in preti, da treba požgati tisti oddelek, kjer je jugoslovanski grafikon na zidu.*

Z ozirom na klevetanje lista «Messaggero Veneto», da so nekateri stroji, ki jih je Jugoslavija razstavila, italijanskega porekla, je šef jugoslovanske delegacije dejal, da je takšna trditev smešna, kajti ne verjame jim noben tržaški gospodarstvenik, sicer pa vsak Tržačan lahko obišče prvomajsko tvornico v Zagrebu, kjer so ti stroji izdelani.

Vojaška uprava ne dovoli uvoza krompirja iz Jugoslavije v Trst

Gospodarski urednik «Primorskega dnevnika» je vprašal: Nekatera tržaška podjetja se zanimajo, zakaj Jugoslavija ne izvaža kristala in produktov steklarske industrije z ozirom na to, da posebno kristal lahko konkurira češkemu.

Odgovor: *Jugoslavija ima dovolj kristala za izvoz, toda s strani merodajnih oblasti v Trstu obstojajo zapreke ne samo glede uvoza kristala v Trst, temveč tudi glede uvoza iz Jugoslavije v Trst mnogo važnejših predmetov, ki so nujno potrebni tržaškemu prebivalstvu, kakor so živilski predmeti in tobak. Še celo dovoljenja za izvoz krompirja v rst nam niso dali. Upamo pa, da bomo z direktnimi pogajanji s tukajšnjimi oblastmi tudi to vprašanje zadovoljivo rešili.*

Vprašanje: Ali bo Jugoslavija poleg običajnih pogodb sklenila v Trstu tudi pogodbe s tukajšnjimi ladjedelnicami za izdelavo novih ladij?

Odgovor: V kolikor sem informiran, so razgovori glede zaposlitve tržaških ladjedelnic v teku. Urednik lista «Trieste-Sera» je pripomnil, da je potrebno poudariti, da tisti, ki delajo na tržaški razstavi jugoslovanskim gospodarstvenikom zapreke, niso predstavniki ogromne večine Tržačanov in da pobuda za te zapreke prihaja samo od določenih krogov, medtem ko želijo Tržačani tesno gospodarsko sodelovanje z Jugoslavijo in da hoče tržaški objektivni tisk izraziti in izraža želio teh pravih Tržačanov. G. Kurelič se je uredniku za te besede zahvalil in poudaril, da objektivni tisk v resnici lahko dosti doprinese k dobrim odnosom med Jugoslavijo in STO-jem. Zahvalil se je nato vsem prisotnim novinarjem in konferenco zaključil.

Jugoslovansko stališče o Palestini

Edino ureditev na zvezni podlagi bo zajamčila mirno sožitje med Židi in Arabci - ZDA in Anglija zagovarjajo sramotno trgovino z belim blagom - Protest dr. Vilfana - Predlog ZDA o „mali skupščini“ bo še pomnožil nasprotstva v OZN

Lake Success, 17. — Jugoslovanski delegat Simič se je v komisiji za Palestino zavzel za ustanovitev neodvisne in zvezne palestinske države. Simič je poudaril, da se je Jugoslavija v tem vprašanju odločila za takojšnjo ukinitev sedanjega mandata in odpravo tuje oblasti ter za ustanovitev neodvisne Palestine. Rešitev bi bilo mnogo laže doseči že prej, toda Anglija je kot mandatarna sila zapustila pretežko dediščino. Ker so manjkale v Palestini avtonomne ustanove in ker ljudstvo ni sodelovalo pri javnih oblasteh, manjkajo sedaj osnovni pogoji, ki bi pospeševali sodelovanje obeh narodov in rešitev nujnih nasprotujočih si problemov.

Jugoslovanski delegat je poudaril, da bo edinole organizacija na zvezni podlagi uspela zagotoviti arabskemu in židovskemu ljudstvu enake pravice in doseči združitev obeh narodov. Najtežje vprašanje je po mnenju Simiča naselitev Židov. Jugoslovanska delegacija predvideva dobo treh let, v kateri se bo lahko izvršila naselitev Židov v njim določenem delu Palestine. S to rešitvijo bodo uveljavljena načela demokracije, svobode in neodvisnosti. Pod zaščito OZN bosta ta dva naroda našla mir v svoji domovini.

V zaključku svojega govora je Simič predlagal, naj se židovskim beguncem, ki živijo v neznosnih razmerah v taboriščih na otoku Cipru, dovoli takojšnja naselitev v Palestini.

Zastopnika Iraka in Egipta sta se ponovno izrazila proti delitvi Palestine in izjavila, da je ta rešitev gospodarsko nemogoča in bi prisilila Palestino, da živi od ameriške milosti, podvržena krizam «Wall Streeta». Oba delegata sta zanikala prisotnost OZN za rešitev tega vprašanja in poudarila, da bo politika ZDA samo pospešila državljansko vojno v Palestini. Celotno zadržanje Amerike v tem vprašanju je pripisati tudi strahu pred prihodnjimi predsedniškimi volitvami, za katere si hočeta obe stranki zagotoviti židovske glasove.

Nov sovjetski uspeh

V socialnem in kulturnem odboru so razpravljali o dopustnosti kupčevanja z belimi sužnjami in o pornografskih spisih. Sovjetska zveza je predlagala ukinitev onih določil, ki so kolonialnim silam dovoljevale izvrševati kupčije z belim blagom javno in nemoteno v vseh njihovih mandatnih in kolonialnih deželah. Angleški delegat in gospa Rooseveltova sta se na splošno začudenje uprla temu predlogu, češ da se opira na pravne razloge. Sovjetski delegat je poudaril, da hočejo kolonialne države pač nadaljevati te sramotne kupčije. Nato je bil sovjetski predlog sprejet s 16 glasovi proti 12. Glasovanju se je vzdržalo 18 delegatov.

Govor dr. Vilfana

Jugoslovanski delegat dr. Jože Vilfan je v upravnem in finančnem odboru govoril proti zapostavljanju Jugoslavije od strani glavnega tajništva in tiskovnega urada OZN. Poudaril je, da nista tiskovni urad in radio v sedanjem zasedanju priobčila niti enega govora jugoslovanskih predstavnikov. Zlasti se je sovražno stališče proti Jugoslaviji izkazalo v debati o grškem vprašanju. Ob tej priliki ni tiskovni urad OZN priobčil niti Beblerjevega govora, pač pa je priobčil govore delegatov držav, ki niso neposredno interesirane na grškem vprašanju.

Vprašanje „male skupščine“

Pred politično komisijo sta francoska in angleška delegacija soglašali z ameriškim predlogom glede ustanovitve «majhne glavne skupščine». V izogib medsebojni konkurenci naj bi začasna komisija ne smela razpravljati o vprašanjih, če bi Varnostni svet sklenil, da se bo on bavil z njimi. Dalje bi bila majhni glavni skupščini odvzeta pravica razpravljati o vprašanjih, ki spadajo v gospodarski in socialni svet, dalje v svet za varnost in v posebne komisije OZN. Začasna komisija bi bila omejena na razpravljanje o nujnih in važnih vprašanjih, glede katerih bi morala dvetretjinska večina članov skleniti, da bodo prišle na dnevni red. Majhna skupščina naj bi razpravljala tudi o proračunu.

Ker so se za predlog izjavile tudi Argentina, Brazilija in Filipini, so ZDA pridobile 16 delegacij za svoj predlog. Gromiko je označil ameriški predlog kot protizakonit, nedopusten in neopravičljiv, ki bo samo pomnožil nasprotstva v OZN, in za katerim se skrivajo ljudje, ki bi hoteli uporabiti ustanovno listino samo v svoje egoistične namene.

Sovjetska zveza je v novih prostorih svojega konzulata priredila velik sprejem, na katerega so bili povabljeni med drugimi Trygve Lie, jugoslovanski zunanji minister Simič, češkoslovaški zunanji minister Masaryk in poljski delegat Modzelevski, gospa Rooseveltova, angleški delegat Shawcross, avstralski delegat Evatt itd. ter mnogi ameriški novinarji, umetniki in književniki.

Monopolisti z Wall Streeta nadzorujejo vlado ZDA in Trumana

Tudi angleška vlada se je zvezala z Wall Streetom

London, 17. — List «Daily Worker» je priredil na čast Sama Parksa, predsednika enega izmed sindikatov v Chicagu, sprejem. Pri tej priliki je Sam Parks imel govor, v katerem je izjavil, da so republikanska stranka, ameriška vlada in Truman, pod nadzorstvom monopolistov z Wall Streeta. Parks je poudaril, da se metode Monakova in Berlina uporabljajo danes tudi v ZDA, tako v zunanji kakor tudi v notranji politiki, proti tujim narodom in proti narodom ZDA. Nadalje je poudaril, da bodo ameriški napredni elementi podpirali pri prihodnjih volitvah demokratično stranko Wallaceja da napravijo iz demokratične stranke stranko ljudstva in da spremenijo sedanji razvoj ameriške politike. Končno je Parks poudaril, da je solidarnost delavskega razreda in zatiranih slojev povsod enotna in da se ravno zatirani sloji ljudstva borijo za socialno pravičnost. Parks je izrazil prepričanje v zmago naprednih sil v svetu.

Nato je govoril neki angleški sindikalni organizator, ki je dejal, da je prišlo tako daleč, da vlada, ki bi morala biti izraz delavske stranke, izdaja najbolj reakcionarne zakone proti delavstvu ter se je zvezala z Wall Streetom. V nadaljnjih izvajanjih je zahteval spremembo zunanje politike Anglije in zvezo z naprednimi vladami Evrope v borbi proti obnovi fašizma ter vojnim hujskačem.

Končno je govoril urednik «Daily Workerja» Cartun rekoč, da se angleške ljudske množice zavedajo, da pomeni Truman-Marshallov načrt zasužnjenje Grčije in Turčije. Zaradi stalnega poudarjanja konservativnega tiska o možnosti nove vojne je smatrati izjave Višinskega pri OZN kot opravičeno.

Zilliacusove izjave o informacijskem uradu KP

Varšava, 17. — *Socialistično glasilo «Robotnik» objavlja razgovor z laburističnim poslancem Zilliacusom, ki potuje po Evropi, da zbere podatke za gospodarski načrt, ki mu bodo služili pri debati v spodnji zbornici.*

Zilliacus je izjavil, da Marshallov načrt sploh ne obstoja, pač pa da obstoja edinole nadaljevanje in izvajanje Trumanove doktrine za zapadno Evropo.

Glede deklaracije devetih komunističnih strank je dejal, da je informacijski urad organizacijsko sličen mednarodni konferenci socialističnih strank. To nikakor ni nova kominterna, pač pa le samoobramba komunističnih strank v državah, ki so ogrožene od ameriškega imperializma. O Poljski je izjavil, da so bile z zadnjimi volitvami poražene reakcionarne sile, ki jih podpirajo ameriški kapital pa nekateri angleški krogi. Izrazil je upanje na izboljšanje odnosov med Poljsko in Anglijo.

Kolera v Egiptu

Kairo, 17. — V zadnjih 24 urah so zabeležili 520 novih primerov kolere. Umrlo je 175 oseb.

JUTRI IZIDE NAŠ LIST NA ŠTIRIH STRANEH

Boji pri Mukdenu

Mukden, 17. — Na področju Mukdena postaja borba med ljudsko in kuomintangovo vojsko vedno ostrejša. V zadnjih treh tednih so oddelki ljudske vojske prekinili vse železniške proge okoli Mukdena. Posebno velik obseg je zavzelo uničevanje železniških prog v prvi polovici oktobra. Na veliki progi Mukden-Čang Čung je večina postaj v rokah ljudske vojske. Te proge so partizani uničili več kilometrov.

Zlato si delijo...

Pariz, 17. — Francosko zunanje ministrstvo poroča, da je tročlanska komisija, sestoječa iz predstavnikov Francije, Anglije in ZDA sklenila, da bo od Nemcem zaplenjenega zlata, in sicer od 128.468 kg prejela Belgija 90.649 kg, Luksemburška 1.929 kg in Holandska 45.890 kg. Nekaj zlata bo pridržanega za Avstrijo in Italijo. Avstrija naj bi prejela 33.783 kg in Italija 3.305 kg.

Komisija vodi pogajanja z raznimi državami, kakor s Švedsko za izročitev onega zlata, ki ga je Nemčija prodala v vojni tem državam. Iz tega razloga je Švica že izročila od Nemcev oropano in v Švici naloženo zlato. Države, ki zahtevajo povračilo zlata so še: Jugoslavija, Češkoslovaška, Poljska, Albanija in Grčija.

Stavka v vojnem ministrstvu v Londonu

London, 17. — Nameščenci fotografskega oddelka angleškega vojnega ministrstva so pričeli stavkati. Vojno ministrstvo namreč še vedno zavlačuje pogajanja za povišanje plač. «Daily Worker» «piše, da se bo ta stavka verjetno razširila tudi na ostale fotografske sekcije državnih ustanov.

Obsedno stanje v Varese

Rim, 17. — V Castellanzi blizu Varese je bilo proglašeno obsedno stanje. Delavci neke kemične tovarne so protestirali proti neutemeljenemu odpustu z dela več njihovih tovarišev. Delavci so zasedli tovarne, medtem ko nadzoruje policija mestne ulice.

V Bolonji so bili danes brez kruha. Osebje delavskega udruženja industrije za prehrano je stopilo v stavko in sicer v znak protesta zaradi odpustitve dveh članov notranje komisije neke tovarne.

Ministrski svet je odobril razne ukrepe za ublažitev epuracijskega zakona. Na podlagi novih določil bodo od 9000 odločb o epuraciji, ki je zadela predvsem uradništvo nižje stopnje, preklicali 8000 primerov. Oni, ki so se udeležili vojaških operacij proti partizanom, ne bodo deležni navedene pravne olajšave.

Murray zopet izvoljen za predsednika CIO

Boston, 17. — Predsednik sindikata jeklarskih delavcev Philip Murray je bil že osmič izvoljen za predsednika C.I.O. Ob tej priliki so priredili kongresisti Murrayu velike manifestacije. V svojem govoru je Murray ostro napadel Taft-Hartlejev zakon.

BERLIN. — Predsednik social-komunistične stranke za Saško je izjavil, da je potrebno nadaljevati politiko za vedno tesnejše prijateljstvo s Sovjetsko zvezo.

Delavstvo zahteva takojšnjo razveljavitev krivične obsodbe

Protestna stavka in zborovanja v vseh tovarnah - Splošno ogorčenje med vsem poštenim prebivalstvom

VOJAŠKI OKUPACIJSKI VLADI V TRSTU

Enotni sindikati spričo krivične razsodbe, ki jo je izreklo vojaško sodišče proti petim delavcem iz ladjedelnice Sv. Marka, ki so krivi edino-le tega, da so se branili pred fašističnim izzivanjem, ki se že dve leti vedno pogosteje ponavljajo in postajajo vedno bolj nasilno, proglašajo prekinitev dela za 15 minut začenši od 11. ure dne 17. oktobra.

Odločno protestirajo,

ker vidijo v zadržanju vojaške okupacijske vlade očitno podporo in potuho fašističnim zločinstvom, s katerimi bi hoteli naše mesto spremeniti v področje sporov in sovraštva.

Ugotavljajo,

da se je proti petim delavcem iz ladjedelnice Sv. Marka postopalo z absurdno strogostjo, s protidemokratičnim postopkom in se s tem dokazalo, da se jih hoče obsoditi samo zato, ker so antifašistični delavci in odločeni odgovoriti na vsako izzivanje kalilcev miru, dočim so bili metalci bomb, voditelji določenih političnih strank, hranitelji zalog orožja in vsi tisti, ki so odgovorni za umore in ranitve v škodo demokratičnega ljudstva, oproščeni ali pa obsojeni na smešne kazni.

Izražajoč soglasno voljo delavskega razreda

zahtevajo

razveljavitev razsodbe, ki predstavlja najhujšo žalitev vsega ljudstva, ki se je izkazalo s svojo zavednostjo in z borbo v osvobodilni vojni.

Vse delavstvo in pošteno prebivalstvo se zgraža nad izredno krivično obsodbo devetih delavcev iz tovarne sv. Marka, posebno še, ker je bilo iz vse razprave jasno razvidno, da se proces uprizorili s političnimi nameni in da spada v okvir splošnega napada proti ljudskim silam in demokraciji, ki ga vodijo ameriški imperialisti.

Z obsodbo delavcev so hoteli zadati udarec vsemu delavskemu gibanju in ljudske množice prestrašiti.

Toda vse delavstvo je odločno odgovorilo na te spletke in se odzvalo pozivu Enotnih sindikatov. V znak protesta so danes delavci po vseh tovarnah prekinili delo za 15 minut in priredili protestna zborovanja, na katerih so izglasovali resolucije, s katerimi zahtevajo revizijo procesa ter oprostitev svojih tovarišev, ki niso zakrivili nič drugega nego to, da so odločno odgovorili na fašistične provokacije.

Delavci iz pivovarne Dreher so poslali okupacijski vladi sledečo resolucijo:

VOJAŠKI OKUPACIJSKI VLADI V TRSTU,

Že večkrat smo bili priča krivičnim in pristranskim dejanjem vojaške okupacijske vlade proti ljudskim in sindikalnim organizacijam, toda zadnje presega vsa druga. Devet delavcev, ki so krivi le tega, da so pošteni antifašisti, se je moralo zagovarjati pred sodiščem. Po neskončnih in dolgočasnih razpravah so devet od teh obsodili.

Resolucija poudarja nato, da oproščajo vojnohujskaške fašistične elemente, ki mečejo bombe na delavstvo, dočim obsojajo delavce, ki so izjavili, da je treba fašizem streti. Nato zaključuje:

Zato odločno protestiramo pri vojaški okupacijski vladi zaradi krivične obsodbe proti petim našim tovarišem iz tovarne Sv. Marka in zahtevamo revizijo procesa. Če je vojaški okupacijski vladi na tem, da pokaže, da demokracija ni prazna beseda, nas bo poslušala; drugače pa se bo naš glas dvignil, da obsodi pred javnostjo delovanje vojaške okupacijske vlade na STO-ju.

Krivična obsodba pa še ni bila dovolj določenim reakcionarnim krogom in so hoteli znova izzivati delavstvo. Ravnateljstvo CRDA je namreč odklonilo zopetni sprejem na delo oproščenih delavcev Riga, Albertinija in Zannolinija.

Predstavniki Enotnih sindikatov so takoj posredovali pri delavskem uradu in poudarili, da je bilo ob ukinitvi stavke dogovorjeno, da ravnateljstvo ne bo moglo odstaviti onih delavcev, za katere bo sodišče ugotovilo nedolžnost.

Predstavniki delavskega urada so izjavili, da morajo slišati tudi mnenje ravnateljstva. Zato so razgovore odložili na danes.

Stavka v Parizu traja dalje

Pariz, 17. — Stavka prometnih nameščencev v Parizu traja dalje. Že štiri dni je Pariz brez avtobusnega prometa in prometa podzemeljske železnice. Sindikat, ki je udružen v splošnem udruženju dela, je sklenil nadaljevati s stavko. Edino-le štiri avtobusne proge delujejo toda še te pod zaščito policije. Poleg tega pa je pokvarjen tudi električni vod, tako da nekatere avtobusne proge nimajo toka in bi ne mogle vzpostaviti prometa, tudi če bi ga hotele.

Ministrstvo za javna dela in zastopniki avtonomnih sindikatov so se pogajali glede delavskih zahtev. Poročilo glavnega stavkovnega odbora izjavlja, da kljub manevrom vlade, laži tiska in radia in izdajstva avtonomnega in krščanskega sindikata, podzemeljska železnica in avtobusi ne vozijo. Vlada je nameravala samo razbiti stavko in okrniti pravice glavnega udruženja dela.

«Humanité» se bavi s prihodnjimi občinskimi volitvami. S tem v zvezi kritizira Ramadierovo gospodarsko politiko in zavrača vse obtožbe, ki jih nasprotniki delavstva navajajo proti nacionalizaciji industrije. Vlada vse to trpi zavestno, ker hoče sedaj, ko je Francija zavzela svoj prostor v krogu ameriškega imperializma, zagotoviti Trumanu svobodo trgovine in z njo dati ameriškim finančnikom možnost, da prenesejo delokrog svoje industrije tudi v dežele preko oceana.

Blum je imel v Parizu volivni govor. Poudaril je strastnost degolistov proti parlamentarnim ustanovam rekoč, da še ni jasno, kje se bo ta akcija ustavila. Dejal je, da se republikanske svoboščine lahko znajdejo jutri v nevarnosti, zaradi česar je treba preprečiti nadaljnjo poglobitev prepada med komunisti in socialisti. Končno je dejal, da je prepričan, da niti Sovjetska zveza niti ZDA ne želijo vojne. Če bi pa spor izbruhnil, namerava ostati Francija član mednarodne skupnosti.

Socialno skrbstvo v Pulju

Pulj, 17. — Ljudske oblasti posvečajo veliko pažnjo socialnemu vprašanju in zdravstvenemu stanju prebivalstva. Do sedaj so opremili štiri ambulante s številnim osebjem in zdravstvenim materialom. Število zavarovanih v zavodu za socialno skrbstvo stalno narašča in znaša sedaj 4000.

Italijanske šole na Reki

Reka, 17. — Letos so na Reki odprli 18 italijanskih šol. Od teh je 11 osnovnih, 4 s sedemletnim poukom in 3 srednje šole. Na industrijski šoli in na šoli za pomorsko gospodarstvo so odprli oddelke za italijanske učence. Letos se je v italijanske šole vpisalo 324 učencev več kakor lansko leto.

Delo konference za kolonije

London, 17. — Na konferenci za italijanske kolonije so sklenili, da bodo pozvali prizadete vlade, naj v 14 dneh sporočijo, ali mislijo obrazložiti svoje stališče glede italijanskih kolonij. Nato bo konferenca določila datum in vrstni red zaslišanja. Prve dni junija bo morala biti ta faza konference zaključena, ker bo morala preskovalna komisija izročiti poročilo namestnikom. Vsebino poročila bodo sporočili prizadetim državam, ki bodo lahko sporočile svoje stališče štirim zunanjim ministrom. Glede vrstnega reda obiska kolonij se niso še sporazumeli.

Proglas gen. Markosa

Oborožen odpor je edini način za obrambo neodvisnosti Grčije - 52 usmrtitev v Solunu - Zaplemba lista „Rizospastis“

Atene, 17. — Radio demokratične armade je objavil proglas generala Markosa, v katerem pravi med drugim, da so bili vsi poizkusi vrhovne komande, da bi se našla demokratična rešitev grškega vprašanja, brezuspešni. Vse te napore, ki jih narekuje želja, da se omili trpljenje grškega ljudstva, je oviral globoki srd tujih imperialistov in njihovih grških služabnikov.

Proglas poudarja dalje, da hočejo imperialisti napraviti iz Grčije odskočno desko za svoje napade na demokratične države na Balkanu in v Vzhodni Evropi. Lažni demokrat Sofulis namenoma poostruje državljansko vojno in je uvedel vojaška sodišča; v Atenah in vsej Grčiji pa organizira taborišča za mobiliziranje mladeničev, da jih požene v vojno proti demokratični vojski.

General Markos poziva vse patriote na borbo, ker je oborožen odpor edini način za obrambo časti in neodvisnosti Grčije.

Grški listi pišejo o zakonskem osnutku grške vlade za uvedbo nadzorstvenega urada za zunanjo trgovino. Na ta način bo vlada razpolagala z vsem uvozom in izvozom.

«Rizospastis» piše, da so zaradi novih gospodarskih ukrepov, ki jih je Sofulis uvedel pod ameriškim pritiskom, cene blaga silno narastle. Tečaj zlatega šterlinga je 153 tisoč drahem za šterling. List pravi dalje, da je Griswold izjavil, da bodo določili 150 milijonov dolarjev za vojaške dobave.

Jutranja izdaja lista «Rizospastis» je bila zaplenjena, ker je objavil proglas generala Markosa.

Danes so v Solunu usmrtili 52 oseb, ki jih je vojaško sodišče pretekli mesec obsodilo na smrt.

Proces proti Kaibitschu

Dunaj, 17. (Tanjug) — Prvi vtisi s procesa proti vojnim zločincem in zatiralcem Slovencev na Koroškem, med katerimi je tudi bivši SS-ovec Maier Kaibitsch, že sedaj dokazujejo, da bo ta proces samo navadna komedija ter zasmehovanje pravice in žrtev nacizma.

Kljub dokazom o številnih zločinih je Kaibitsch cinično izjavil, da ni kriv. Skušal je tudi dokazati, da ni sodeloval pri deportiranju koroških Slovencev.

Nacistični zločinci pred sodiščem v ZSSR

Moskva, 17. — Sovjetsko državno tožilstvo je izvedlo preiskavo o številnih zločinih vojakov in častnikov bivše nemške vojske v Sovjetski zvezi.

Ugotovili so, da so Nemci mučili in ubili na Krimu 86 tisoč civilistov in na 47 tisoč političnih kaznjencev. Morili so prebivalstvo, ki se je skušalo rešiti, s plini. Številni nemški častniki in vojaki so obtoženi pobijanja tisočev in tisočev civilnih prebivalcev na področjih Novgorod, Leningrad, Pskov in Kalinin. V kratkem bodo o tem sodila vojaška sodišča na področjih, kjer so bili zločini izvršeni.

Velika borba za mir

Budimpešta, 17. — Ob svojem povratku iz Jugoslavije je podpredsednik vlade in glavni tajnik socialno-demokratične stranke Arpad Szakasic izjavil, da obstoja med narodi Jugoslavije in njihovo vlado neposredna vez, ki se je utrdila v osvobodilni borbi, v kateri so sodelovali vsi, ki so danes člani vlade. Dejal je, da je dogovor za kulturno sodelovanje izhodna točka za veliko borbo za mir, ki so jo začeli v vsem Podonavju.

SOFIJA. — Po vsej Bolgariji zbirajo prispevke za postavitev spomenika, ki bo posvečen sovjetski osvobodilni vojski.

KRATKE VESTI

SOFIJA. — Uradno poročajo da je 11. oktobra neko turško letalo na področju Malo Tanov letelo nad bolgarskim ozemljem v višini 1000 m.

PARIZ. — Ameriški senator Styles Brigdes je na konferenci izjavil, da se v ZDA kaže vedno večji odpor proti Marshallovem načrtu, ki ga smatrajo kot glavni vzrok podražitve.

BEOGRAD. — V Zelezniku pri Beogradu gradijo veliko delavsko mesto. Letos bodo zgradili okrog 40 poslopij. Do sedaj so že zgradili več poslopij: v prihodnjem mesecu se bodo v nova stanovanja že vselili delavci. Delo je prostovoljno opravila mladina.

NEW YORK. — Dopisnik «New York Timesa» poroča, da sedaj preučujejo širokopotezno ameriško prodiranje v Pakistan. Poročajo namreč, da se govori o petrolejskih koncesijah ameriškim družbam v Beludžistanu in Keletu. Z Američani so v teku tudi razgovori glede načrtov za petrolejske vode, za rudnike in za graditev namakalnih sistemov v severnozapadnem obmejnem področju.

INNSBRUCK. — Nemški list «Dolomiten», ki izhaja v Boznu, poroča o aretaciji Rema De Fania, tajnika tridentinskega avtonomističnega gibanja in Marija Ghizzola, ki sta obtožena, da sta pozivala italijansko prebivalstvo ob priliki neke manifestacije avtonomistov na upor.

PRAGA. — Agencija ČTK poroča, da je ljudska skupščina odvzela parlamentarno imuniteto dvema slovaškima poslanca Vugarju in Kempnyju, ki sta obtožena udeležbe v protidržavni zaroti.

MADRID. — Vojni svet v Madridu sodi sedaj voditelja neke partizanske čete Julija Hava-Fabiana. Javni tožilec je zahteval smrtno kazen.

DUNAJ. — Na vabilo jugoslovanske komunistične stranke bosta člana avstrijske komunistične stranke Franz Honner in Friedl Fuerenberg odpotovala v Beograd.

Pravi učitelj je zaupnik staršev svojih učencev

Zdi se, da so si gospodje častniki pri šolskem odseku Vojaške uprave vzeli posebno k srcu naš Sv. Križ. Lansko leto so «osrečili» Križane z učiteljem, ki ni učitelj, Turelom. Sam gospod kapitan Simoni je prišel v Sv. Križ in ga je poskušal «instalirati», pa ni šlo. V počitnicah so poslali k Sv. Križu gospo Ščančarjevo, ki so jo pa starši tudi odklonili. Danes se tega ne kesajo, ker jim je sama potrdila, da ni vredna zaupanja našega ljudstva, ko se je na lepem, ker je morda hotela postati mučenica, izmislila, da so jo kamenjali. Mislimo, da je eno izmed temeljnih vzgojnih načel resnicoljubnost.

Sedaj so premestili k Sv. Križu nekega Pristavca (ki pa tudi ni učitelj). Prav tako dostojno, brez kamenjanja so Križani tudi temu gospodu dopovedali, da mu *ne nameravajo izročiti svojih otrok v vzgojo*. Gospod Pristavec je vzel to izjavo na znanje in je odšel. Toda prišel je v Sv. Križ naslednik kapitana Simonija gospod major Leslie. Dal je poklicati k sebi one tri matere, ki so ga nekaj dni prej obiskale, da protestirajo proti nastavitvi gospoda Pristavca in da zahtevajo nastavitev vseh dosedanjih učiteljev. Major Leslie je tem ženam izjavil, da morajo v štirinajstih dneh prinesti dokaze, da je bil «učitelj» Pristavec zares kolaboracionist.

Gospod Leslie je hotel najbrž naše ljudi prestrašiti, da bodo v odločni obrambi svojih pravic popustili.

Zato mu Križani ne bodo prinašali nikakih dokazov. Vemo, da bi vsi dokazi ne pomagali, ker gospoda naših dokazov sploh noče upoštevati. Prav te dni smo zopet čitali, da je jugoslovanska vlada zahtevala izročitev 198 vojnih zločincev, pa jih je dobila le 20. Mislimo, da je jugoslovanska vlada svojo zahtevo po izročitvi dobro utemeljila in jo podprla z dokumenti. Zakaj nista angleška in ameriška vlada izvršili obveze, sprejete na mednarodnih konferencah? Razlog je isti kot razlog za to, da je Baraga in vrsta drugih kolaboracionistov v službi angloameriške okupacijske uprave, četudi gospodje prav dobro vedo, s kom imajo opravka. Gospod kapitan Simoni na pr. je o Baragi izvedel resnico iz ust profesorja, ki je nastopil tudi kot priča v Baragovem procesu. Pričakovati bi bilo, da bi te izjave dale vsaj povod za malo natančnejše zanimanje o preteklosti gospoda Barage. Mislimo, da okupacijski upravi, ki razpolaga z odličnim političnim policijskim aparatom ne bi bilo težko osvetliti te preteklosti, če bi hotela. In če bi bila tako temeljita, kakor je v preganjanju antifašistov, bi poleg politične strani preiskala še moralno stran gospoda profesorja Barage. Dovolj bi bilo, da polšče profesorja Marka Bajuka, ki je tudi med kolaboracionističnimi begunci v Avstriji, in ga vpraša, zakaj je profesorja Barago odstranil z mariborskih srednjih šol, ko je bil banovinski inšpektor v Ljubljani.

Gospodu majorju Leslieju bomo verjeli, da misli resno, ko obljublja odslovitev kolaboracionistov tedaj, ko bo odslovil poleg gospoda Barage še gospoda Kosiča. Ko je ta hotel lani nastopiti službo učitelja v Boljuncu, so ga Boljunčani odklonili. Če vedo celo v majhni breški vasi, da je gospod Kosič kot fašistični funkcionar trapil med okupacijo slovensko mladino v Ljubljani z GIL-om, bi morali vedeti to tudi pri Vojaški upravi.

Gospod Leslie naj bi še vprašal gospo Ščančarjevo, ali ni priznala v Sv. Križu, da ona ni bila kolaboracionistka, temveč da je bil le njen mož domobranski častnik. Sicer bo morda to izjavo zatajila (kot je dodala kamenjanje, toda zaupanje imamo v FSS, da bi izluščila resnico, seveda če bi hotela. Ko bomo videli, da so ti gospodje odslovljeni, potem bomo zares prinesli še druge podatke. Dà, tudi o gospodu Pristavcu, za katerega imamo pričo o njegovem življenju med vojno pri rokah, kar tu v Trstu.

Zapiski ob robu

V včerajšnjem «Giornale di Trieste» je znani fašistični novinar, ki je seveda sedaj postal «demokrat», objavil članek pod naslovom: «Il lupo cambia il pelo». V članku, pisanem v Goebbelsovem duhu, trdi, da se je komintern prelevila v kominform.

G. Zingarelli si res ni mogel izbrati prikladnejšega in posrečenejšega naslova, ki kakor nalašč karakterizira ravno njega samega. Da, volk (Zingarelli) je menjal dlako, a volk je ostal, kakor vsi njegovi bratci pri «Giornale d'Italia» — pardon — «di Trieste».

TRŽAŠKI DNEVNIK

Bliža se kongres SIAU

Vsak dan, ki nas loči od ustanovnega kongresa SIAU za STO se bolj množijo priprave v mestu in okolici. V okrajih, sektorjih, na terenih, v tovarnah, povsod se ljudstvo navdušeno udeležuje predkongresnih konferenc in predvčerajšnjim so se začele volitve delegatov za kongres.

Vse to kaže, da se ljudstvo globoko zaveda velikega pomena SIAU v bodočem političnem življenju v Trstu. Kakor bodo ljudske fronte imele po vsem svetu zelo važno vlogo v borbi za izboljšanje pogojev delovnega ljudstva, za mir in obrambo pred imperializmom, tako bo tudi SIAU v Trstu zbrala okoli sebe vse resnično demokratične sile proti domačim izkoriščevalcem in reakcionarjem ter končno dobila v upravi Trsta in STO-ja mesto, ki ji po njeni številčni moči pripada.

SIAU ni odigrala svoje vloge, kakor bi si morda kaki mlačneži želeli in mislili, temveč se njeno poslanstvo šele prav za prav začenja. Polna izkušenj, ki jo prinaša vanjo OF, bo vodila delovne množice do zmage v trdi, toda uspešni borbi. Svet je namreč napredoval. Nacionalistična in šovinistična gesla še privlačijo v Trstu del množic, toda ljudstvo se ne bo dalo več dolgo varati in ga taka propaganda utruja; zato bo teh šovinistov vedno manj. Stalno pa narašča število ljudi, ki se zavedajo, kdo ovira gospodarski napredek Trsta, kdo noče mirnega sožitja, kdo ima interes ribariti v kalnem. S to zavestjo pa se širi tudi želja po mirnem sožitju, saj je to zgodovinska nujnost zlasti pri nas, kjer živita na istem prostoru dva oziroma trije narodi. Slovensko-italijansko bratstvo, ki prihaja do izraza v SIAU, pa je le prvi korak k bratstvu vseh narodov, ker le tako bo možna borba proti imperialistom in izkoriščevalcem vseh dežela.

Nobenega dvoma ni, da bo zgodovinski razvoj potrdil pravilnost smeri SIAU, ki dosledno nadaljuje borbo proti vsem oblikam zatiranja, borbo, ki se vodi sedaj z vso odločnostjo po vsem svetu, ki pa pri nas zaradi našega posebnega položaja zavzema vse večjo ostrino.

Zato je sedaj naloga vseh antifašistov in demokratov, da pritegnejo k sodelovanju čim več pošteno mislečih ljudi, ki še neodločeno stoje ob strani, ki pa vedo, da je le v politiki bratstva in sodelovanja mogoč napredek in da gre slehernim šovinizmom le v račun onih, ki jim ni na tem, da bi Trst živel, temveč bi ga radi sestradali, da bi padel na kolena in jim suženjsko hlapčeval.

Močna SIAU nam je porok, da na bodočih volitvah ne zmagajo reakcionarne sile, da ne ostane na oblasti in na najvišjih mestih stara tržaška oligarhija, ki je že večkrat menjala barvo, ki pa je vedno zvesto služila svojim interesom in interesom zatiralcev tržaškega delovnega ljudstva.

Zato bo ustanovni kongres SIAU za STO ogromnega pomena, saj bomo na njem položili temelje za bodoče delo, za našo lepšo bodočnost.

Volitve delegatov za kongres SIAU

Danes 18. t. m. bodo volitve delegatov za kongres SIAU na naslednjih terenih: Rocol IV. teren ob 20. uri v prosvetnem društvu Marušič; mesto center I. teren ob 20.30 v menzi v pristaniškem domu; v Skednju V. teren ob 20. uri v kulturnem krožku in VI. teren ob 20. uri tudi v kulturnem krožku; Kolonkoveo III. teren ob 20. uri v gostilni Sira; VI teren ob 20. uri v gostilni Bacco; Dolina ob 20. uri v Dolini; Mačkovlje ob 20. uri v Mačkovljah; Cerovlje, ob 19.30 v Cerovljah; Zavlje ob 20. uri v Zavljah; rafinerija Aquila bo imela volitve v tovarni; Milje V. teren ob 20.30 v Miljah.

Seja conskega sveta

V četrtek popoldne se je zopet sestal conski svet. Najprej so, kakor je že navada, prebrali veliko število pisem, ki jih je prejelo predsedstvo. Razne matere se upravičeno jezijo, ker misli občina dati v najem največji prostor v javnem vrtu, kjer se igrajo otroci. Nekatera športna društva zahtevajo, da bi bilo treba malo več pravičnosti v dodeljevanju športnih igrišč in telovadnic. Družba za industrijsko cono v luki zahteva, da bi bili nekateri predmeti, ki se predelujejo v luki sami, oproščeni davčnih pristojbin, da bi se okrepila industrijska proizvodnja. Conski svet je to vprašanje predal v preučitev posebni komisiji.

Kakor smo že večkrat pisali v našem listu, je v tržaški okolici, kjer prebivajo v večini Slovenci, pomanjkanje električnega toka in vode. Spričo protestov prizadetega ljudstva je Acegat poslal conskemu svetu pismo, v katerem pravi, da bi bilo potrebnih 105 milijonov lir da bi napeljali električni tok v vse hiše v okolici, ki toka še nimajo. Teh 105 milijonov lir ni na razpolago in ljudje bodo še vedno čakali na razsvetljavo. Tudi prebivalci v tako zvanih ljudskih hišah se pritožujejo zaradi pomanjkanja vode.

In še nekaj za smeh. Pomislite! Italijanski učitelji z Opčin protestirajo zaradi razkosanja Julijske krajine. Najbrže jim je nova meja preblizu! Ne vemo, ali jim bo mogel conski svet kaj pomagati.

Nato so prišla na vrsto pisma z uradne strani. Polk. Gardner je odgovoril, da je VU odobrila kredit za zgraditev novega plinohrama v Brolettu in za obnovo poškodovanih hiš. Morda bodo dali tudi kredite za obnovitev obrtne šole. VU tudi preučuje, ali bi bilo prikladno razširiti na Tržaško ozemlje italijanske zakonske določbe, ki odrejajo zvišanje državnega prispevka pri obnovi hiš. Stvar je koristna, ne vemo pa, zakaj naj bi razširjevali na STO italijansko zakonodajo. Res je, da veljajo tu še italijanski zakoni, toda ne več italijanska suverenost. Ali mora tudi VU poudarjati zvezo z Italijo, ko vendar to že v zadostni meri delajo šovinistične stranke in njihova trobila.

Conski svet je predlagal nekaj koristnega. V Banah naj bi v vojašnici namestili zdravilišče za jetične. Ker je bil predlog pameten in koristen pa tudi nujen, ga seveda VU ni sprejela, ker noče derekvizirati vojašnice. Tudi z izpraznitvijo liceja «Dante» ne bo nič. VU pa je sklenila izprazniti vojašnico v ul. Del Poggio, da se tam namesti licej. Vojašnica pa je že zasedena v druge namene in tudi s to stvarjo ne bo nič.

Končno conski svet ne bi bil conski svet, če ne bi, kakor je že občinski svet, protestiral zaradi napada na tajnika DZ Pinguentinija. Svetnik Gentilli je tudi zahteval, naj VU poskrbi za boljši red v predmestju. Vse pa kaže, da je mož pozabljiv, ker se ni prav nič spomnil, da bi bilo najprej treba napraviti red na Acquedottu, tik pred nosom policije. S tem pa se je tudi seja končala.

Tatovi Unrinega sladkorja pred sodiščem zaradi kraje bencina

Včeraj zjutraj se je začela na višjem zavezniškem sodišču razprava proti šestim osebam. Nekatere so obtožene, da so si prisvojile bencin zavezniškega izvora, ostale pa, da so kupovale tako prisvojen bencin. Zanimivo je, da sta med obtoženci dva znana tiča De Piera Renato in Bevitori Domenico, stara znanca z razprave proti tatovom Unrrinega sladkorja v Nabrežini. Vendar so ju tedaj oprostili zaradi pomanjkanja dokazov. Po več tedenskem premoru pa sta se zopet prikazala pred sodnikom. Zanimivo je, da ju brani tudi tokrat odv. Presti, ki jih je tedaj zvlekel iz blata. Včeraj je kot priča govoril policist Lunardelli, ki je druščino ujel prav tedaj, ko so v bližnji Sv. Sobote točili bencin v posode. Kot priča je govoril tudi ameriški vojak kaplar Lang, ki je pa tudi obtožen, da je prodajal bencin. Razprava je bila odgodena na ponedeljek zjutraj.

Pobegla nemška ujetnika

Iz ujetniškega taborišča št. 315 pri Škofji Loki na Gorenjskem sta pred dnevi pobegnila nemška ujetnika 45-letni Gustav Königemann iz Salzburga in Johan Keuschnigg iz Kitzbuechela. Pribežala sta v Trst, kjer ju je civilna policija aretirala in izročila zavezniški vojaški policiji.

Tatovi in krzna

Karel Martignago z Largo Panfili št. 1 je te dni opazil, da so mu predčasno tatovi vlomili v stanovanje, od koder so odnesli tri velike zaboje. V njih je imel Martignano krzna raznih divjih živali in nekaj kosov obleke.

V osvobojeni Primorski gradijo in obnavljajo

Predeli slovenskega Primorja so bili preko dve leti pod anglo-ameriško okupacijo, ki se ni brigala za potrebe prebivalstva. Sedaj po priključitvi k FLRJ se povsod gradi in obnavlja. Z vso naglico se vzpostavlja cestni in železniški promet ter telefonske zveze.

Na progi Sv. Lucija-Gorica je bil že nekaj dni po osvoboditvi vzpostavljen železniški promet. Prve dni novembra pa bo stekel tudi vlak na progi Gorica-Repentabor. Proga je velikega pomena za razvoj trgovine in prevoz sadja, vina in drugih pridelkov iz teh krajev. Proga je dolga 30 km in so od Prvačine naprej uničene skoraj vse železniške naprave in poslopja. Pri Rihemberku pa je porušen viadukt. Do naslednje postaje v Štanjelu pa manjka 6 km železniškega tira. Gradnjo te proge je prevzelo republiško splošno gradbeno podjetje «Primorje». V petih dneh intenzivnega dela so že izvršili 60% vseh del, da se vzpostavi promet za silo. Pri teh delih pomaga tudi mladina. Pri obnovi viadukta delajo stalni plačani delavci tudi ponoči. Prav tako so zaposlene ženske delovne moči pri fizično lažjih delih. Vsi skupaj delajo z velikim delovnim poletom, ker se zavedajo, da delajo za koristi skupnosti. Računajo pa tudi na pričetek del nove proge, ki bo vezala Repentabor s Sežano, tako da bi bil ta del slovenske zemlje direktno povezan z Ljubljano.

Prav tako je republiško gradbeno podjetje Slovenije že pričelo s pripravljalnimi deli za gradnjo moderne betonske ceste Solkan-Gorica-St. Peter. Cesta bo široka 40 m in dolga 4.5 km. Z dvema novima in širokima predoroma bo vezala solkansko, rožno in šempetersko dolino. Na tej betonski cesti bodo delale mladinske brigade in plačani delavci s stroji, s katerimi so gradili cesto Ljubljana-Vič-Vrhnika.

Velika obnovitvena delavnost je tudi po vsej Soški dolini. Tu čistijo in popravljajo železniško progo Gorica-Sv. Lucija, na desnem bregu pa izmenjavajo brzojavne in telefonske stebre. Napeljujejo žico, da bosta čim prej delovala tudi telefon in brzojav. V polnem teku je tudi popravilo in čiščenje ceste iz Ajševice preko Kromberga v Solkan. V najkrajšem času bodo tudi popravil cesto Kobarid-Libušnja na levem bregu Soče in Idersko-Livek na desnem bregu.

Ljudstvo, videč skrb ljudske oblasti za osvobojene kraje, zre z vedno večjim zaupanjem v bodočnost in se vključuje v delovni polet za izvedbo velikega načrta Titove petletke.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za Dijaško matico so darovali uslužbenci tvrdke Martelanc v ul. Valdirivo 13 15.422 lir in člani koornega zbora pri radio Trst II 10 tisoč lir.

Za dijaški dom je daroval trgovec Anton Pertot 16 m svile.

Za ranjence 15., 16. septembra t. l. so nabrale ASIZZ IV. okraj — Sv. Ana 34.233 lir, ASIŽZ III. okraj 24.181 in ASIŽZ Sv. Križ 2000 lir.

Za republikansko Španijo je darovala SIAU iz Podlonjerja 2000 lir.

KINOPREDSTAVE

ROSSETTI. 16.00: «Dve sestri iz Bostona», Kathryn Grayson in Jane Allyson.
FENICE. 15.30: «Mr. Jekyll in Mr. Hyde», S. Tracy, I. Bergman.
SUPERCINEMA. 14.30: «Suez», Tyrone Power, Loretta Young, Annabella.
KINO OB MORJU. 16.00: «Baltik se brani». Sovjetski film o obrambi Leningrada.
FILODRAMMATICO. 15.45: «Zgubljeni dnevi», Ray Milland in Jane Wyman.
ITALIA. 16.00: «Moderna žena», Katarina Hepburn in S. Tracy.
ALABARDA. 16.00: «Tekmeci», P. Lane, G. Brent, B. Cabot.
GARIBALDI. 15.30: «Uporni otroci», Jackie Cooper in Gale storm.
IDEALE. 16.00: «Moja ljubezen bo živela», James Mason.
ARMONIA. 15.00: «Mesto brez moških», L. Darnell in De Rosè.
ODEON. 15.30: «Njeno Visočanstvo je zaljubljeno», De Havilland.

Vabilo pomoščakom

Pomorščaki STO-ja, ki se še niso odzvali prejšnjim vabilom, se pozivajo, da se javijo pri pristaniškem uradu od 10. do 13. ure s pomorsko knjižico in osebno izkaznico v sledečem redu:

pomorske knjižice od št. 14401 do št. 15000 dne 20. t. m.; 15001 do št. 15600 dne 21.; 15601 do št. 16200 dne 22.; 16201 do št. 16800 dne 23.; 16801 do št. 17400 dne 24.; 17401 do št. 18000 dne 25. Nadaljnja poročila slede.

Izlet v Zagreb

Prijave udeležencev se sprejemajo do 12. ure v soboto 18. t. m.; prijave za izleta v

LJUBLJANO in OPATIJO

pa do torka 21. t. m., in sicer pri potovalnih uradih CIT, UTAT, TURISANDA in ADRIA-EXPRESS, ulica Fabio Severo 5b.

Štiri sto novih policajev

Včeraj popoldne ob 15. uri je v policijski šoli v vojašnici Beleno defiliralo pred generalmajorjem Mooreom 400 novopečenih civilnih policistov, ki so tako pomnožili vrste že itak preveč številne civilne policije v Trstu. Svečanosti se je poleg gen. Moora, ki ga je vodil vodja policijske šole major Henderson, udeležilo večje število angloameriških častnikov, novinarjev in drugih povabljencev. Pri tej priliki je prvič nastopila tudi godba civilne policije, ki je na novo organizirana in šteje 46 članov, med katerimi je 11 poklicnih godbenikov.

Po pregledu novih policajev je imel gen. Moore kratek nagovor, v katerem je omenil med drugim, da «je močna policija na STO-ju potrebna in da je njen temeljni zakon ta, da zajamči svobodo tukajšnjemu ljudstvu. Naloga policije je torej, da zasigura ljudstvu njegove pravice.»

Strinjamo se z generalom v tem, da bi morala policija ščititi svobodo naroda in braniti njegove pravice. Če bi se res tudi v praksi izvajalo, potem ne bi bilo več potreba organizirati tako ogromnega policijskega aparata, ker bi ljudstvo samo pomagalo policiji pri njenem delu.

Po končanem defileju so povabili goste na malo zakusko, nakar so si novinarji pod vodstvom maj. Hendersona in načelnika šole ogledali razne oddelke za praktičen pouk, kjer so razstavljeni tudi razni vlomilski predmeti. Med drugim je tam tudi kamen, s katerim je Skočaj ubil oba voznika v bazovskem gozdu. Na tem kamenu se še vidijo lasje ubitih žrtev. V bivši konjušnici imajo sedaj kinodvorano, v kateri so za to priliko gojenci priredili majhno prireditev s petjem in godbo.

Celotna svečanost je bila kakor katera koli podobna prireditev kje v Italiji. In tudi ves okoliš je imel tak videz, z malo izjemo slik angleške policije v Londonu, ki visijo po stenah na hodniku in katera služi tržaškim policajem kot vzor in z izjemo prisotnosti anglo-ameriških oficirjev. Nikjer pa nisi opazil napisa v slovenščini ali kakšnega drugega najmanjšega znaka, da se vse to dogaja na ozemlju, kjer je tretjina prebivalcev Slovencev, ki jim je po statutu STO-ja zajamčena pariteta v jeziku in drugih pravicah z italijanskim narodom. In vendar je rekel gen. Moore «policija mora zajamčiti ljudstvu njegove pravice».

Razprava proti gradbenikom
V ponedeljek začno govoriti branitelji

Ker je tožilec oziroma sodišče že zaslišalo vse obtežilne priče, bi morala že včeraj popoldne začeti s svojim delom obramba. Vendar pa zaradi prezaposlenosti pri drugih razpravah ni utegnila pripraviti svojih zagovorov, kar je malce ozlovoljilo predsednika kapitana Leaninga.

Vendar pa je obramba takoj poklicala svojo pričo arhitekta Sforzina, ki je kot uradnik na uradu za javna dela bil dodeljen korupcionistu, ameriškemu častniku Cockerhamu in obtožencu Sonnblicherju. Na vprašanja odvetnika D'Angela glede umazane zadeve o dodelitvi elektrifikacijskih del v Devinu tvrdki Navarra na mesto tvrdki Capitanio, je priča v meglenih odgovorih prav za prav s protislovji nehote razgalil, kako se je to izvršilo. Cap. Cockerham mu je izročil že tri odprta pisma s ponudbami tvrdk, ki so se ponudile za ta dela. Naročil mu je, naj izpolni obrazec za dodelitev dela oni tvrdki, ki bo pod najugodnejšimi pogoji prevzela ta dela. Od ponudnikov je bila najugodnejša tvrdka Capitanio, vendar pa, ker ni bila vpisana v seznam podjetnikov, ji niso dodelili dela. Naslednjega dne pa je cap. Cockerham oz. Sonnblicher poklical k sebi Sforzino, mu izročil ponudbo tvrdke Navarre in mu naročil, naj naravnost njej odda delo. Vse to seveda brez kake predhodne licitacije. Zatem pa mu je še naročil, naj izpolni zapisnik licitacije, da bi bilo tako kakor da se je dodelitev del v redu izvršila. Na vprašanje tožilca, ali je bil ta zapisnik pravilen, se je priči zareklo in je priznal, da je bil netočen, ker ga je ukazal spisati Cockerham. O kakem preventivnem proračunu pa ni bilo niti govora. S tem se je popoldanska razprava zaključila in je sodišče odgodilo razpravo na ponedeljek zjutraj, ko bodo imeli besedo branitelji.

Spoštujte naše svetinje

Med pariško konferenco smo pri nas v Saležu pokazali kot vsa Primorska s slavoloki in raznimi napisi, da za nas ni življenja izven Titove Jugoslavije. Naša napredna mladina pa je na bližnjem gričku napravila z velikim črkami napis: Tito.

Ta napis pa je zelo bodel v oči amerikanske vojake. V soboto popoldne so nekateri od teh vojakov, ki vršijo obmejno stražo, uničili napis in na isto mesto postavili črke «Lyon».

Naša požrtvovalna mladina se je v ponedeljek zbrala in ponovno izpisala na istem mestu ime, ki so ga uničili ti... zlati zavezniki.

Mi bi pa radi vprašali samo to: čigava je ta zemlja in kdo jo je osvobodil izpod tujega jarma? G. Truman in g. Bevin imata zato prav malo zaslug. Za to zemljo smo žrtvovali svojo kri mi sami, naši partizani pod vodstvom maršala Tita. Zato zahtevamo od vseh, da pustijo pri miru vse to, kar nam je tako drago in sveto.

KOLEDAR

Sobota 18. oktobra
Luka, Vojnomir
Sonce vzhaja ob 6.25, zahaja ob 17.12. Dolžina dneva 10.47.
Jutri 19. oktobra
Lucij, Inko

Spominski dnevi

1869 je umrl v Kranju svobodoljubni slovenski pesnik Simon Jenko. 1944 je četa rezijskih partizanov minirala del proge Videm-Trbiž.

Bolje je funt pameti kot cent moči.

Preskrba

Delitev krompirja. Razdeljevalci živil in tovarniške menze naj dvignejo čimprej pri SEPRAL-u nakazila za krompir po ceni 40.15 lir za kg. 23. t. m. pa naj isti predložijo seznam preostanka olja.

Dvig nakazil za zdravnike, babice in sanitetno osobje. Vsi imenovani naj se zglasijo pri SEPRAL-u, ul. Genova 7 za nakazila za žvepleno milo v teku 25. t. m.

Podaljšana delitev mleka. Vsem upravičenim potrošnikom mesta od 9. do 19. leta se podaljšuje rok delitve kondenziranega mleka do 31. t. m.

Odsek za trgovino in preskrbo v Piranu

je odločil, da se bo te dni razdeljevalo vsem družinam, ki so porabile še malo točk, nekaj tekstilnega blaga. Razdeljevalo se bo platno za rjuhe, brisače in drugo, dva do tri metre na vsako nakaznico. Upoštevalo se bo število članov v družini. Blago se bo lahko dvignilo le na posebne listke, ki jih bo izdajal oddelek za trgovino pri mestnem ljudskem odboru.

Enotni sindikati

Stavbinci. Danes ob 18.30 v ul. Imbriani 5 bo odborova seja. Ker bo seja zelo važna, prosimo, da se je vsi odborniki udeležijo.

Solstvo. Vabimo vse člane, da se zglasijo čim prej v ul. Zonta 2 na sedežu, zaradi važnih sporočil.

Žigosanje osebnih izkaznic

Trst 17. oktobra (AIS). — Obveščevalni urad VU naznanja, da so od danes naprej na vrsti za žigosanje osebnih izkaznic priimki s črko «K».

Vojaške vaje na Opčinah

Vojaška uprava sporoča, da bodo severno od Opčin med 20. in 25. t. m. vojaške strelske vaje. Zaradi varnosti naj se prebivalstvo v tem času izogiba krajev, kjer se bodo vršile te vaje.

Razpis za zdravniška mesta

Zdravstveni institut razpisuje sledeča mesta na Tržaškem ozemlju: 2 zdravnika okulista, zdravnik dermatolog, zdravnik stomatolog, ki bi opravljal tudi zobozdravniško službo in zdravnik za splošno zdravilstvo v Miljah. Zadnji rok za vlaganje prošenj je 18. november t. l. Pojasnila prejmete pri zdravstvenem odseku instituta v ulici Nordio 15.

Zveza invalidov in sorodnikov padlih

vabi vdove in vojne sirote, ki so po poklicu šivilje in so trenutno brezposelne, da se zglasijo v ulici Zonta 2-I soba 7. Urad je odprt vsak dan od 16. do 19. ure.

Rojstva, smrti in poroke

Dne 17. oktobra se je rodil 1 otrok, umrlo je 9 ljudi, porok je bilo 9.

CIVILNE POROKE: električar Karel Mason in zasebnica Marija Pincim.

CERKVENE POROKE: učitelj Zvonko Ivanovič in učiteljica Marija Križaj, uradnik Cosimo Console in šivilja Anita Salamoe, natakar Nelio Gregori in zasebnica Karmen Dose, uradnik Kazimir Smoquina in uradnica Dolores Kobler, Edvard Paladino in vezilja Valerija Zamardi, dr. Angel Gharghentini in uradnica Nives Fillipoe, kotlar Marij Brezigar in zasebnica Marija Paulich, uradnik Morello Morelli in zasebnica Marija Morgan.

UMRLI so: 21-letna Zofija Stopa, 10-letna Bruna Crevatin, 27-letna Anita Zega, 45-letni Peter Steppe, 73-letna Ostilija Celeghini, 74-letna Klementina Cocevar, 64-letna Katarina Goriup in 64-letni Ludvik Bradaschia.

Odg. urednik DUŠAN HRESCAK
Tisk Stabilimento Tip. Triestino

Zahvala

Vsem, ki so spremili k zadnjemu počitku našega ljubljenega moža in očeta

Franceta Bandelja

se najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo pa pevskemu zboru iz Komna.

Obžalujemo odsotnost sinov, bčera in sorodnikov, ki so v tujini.

Gabrovica 18. 10. 1947.

Žalujoča družina BANDELJ iz Gabrovice št. 54.

OBIŠČITE NAŠE IZLOŽBE NA
TRŽAŠKI RAZSTAVI
ki bo do 26. oktobra 1947.

Glavna direkcija savezne industrije kože i gume
BEOGRAD
DOSITEJEVA 26 TEL. št. 30-425-7
Brzojavni naslov: «SUKO» - BEOGRAD

vodi sledeče tvornice:
Jugoslovenski kombinat gume i obuće - Borovo — Industrija kože - Vrhnika — Tvornica kože - Kamnik — Tvornica kože - Šoštanj — Tvornica kože - Slovenske Konjice — Karlovačka industrija kože - Karlovac — Tvornica koža - Osijek — «Sava», tvornica gumenih proizvoda - Kranj — «Rekord» tvornica gumenih proizvoda - Rakovica — «Ris» tvornica gumenih higienskih proizvoda - Zagreb, Stenjevac — «Tigar» tvornica gumenih proizvoda - Pirot — «Morava» tvornica gumenih proizvoda - Leskovac — «Vulkan» tvornica gumenih proizvoda - Zemun — «Autohem» hemijski-tehnički proizvodi za automobile - Beograd,

katere proizvajajo
vse vrste gornje in spodnje kože, svinjsko galanterijsko kožo za izvoz, vse vrste kožnega in gumijastega obuvala, kožne in gumijaste pogonske jermene, ploščate in klinaste, gumijasti material za obuvalo (korita za opanke, podplate, polupodplate, pete), mrzlo in toplo lepilo, tehniški gumijasti material, vse vrste cevi, tesnila, peromaterial, inštalacijski material, material za proteze, sanitetski material (gumirano platno, termofore, preservative, dude, kapaljke, kirurške rokavice), gume za radiranje, gume za avtomobile in kolesa ter razni drugi material po naročilu.

FIZKULTURA

Jutrišnja srečanja za nogometno prvenstvo STO

Na občinskem stadionu pri Sv. Soboti bo ob 11. Sv. Ana-Rojan; isto tam bo ob 13. tekma med Ponziano in Umagom. Ob 11. se bosta srečali na igrišču Ponziane moštvi Tovarne strojev in Milj. Ob 13. Magdalena in Aurora, ob 14. popoldne v Nabrežini Škedenj-Nabrežina. Ob 15.30 isto tam Dreher-Montebello, ob 15. se bosta na igrišču Ponziane srečala Izola-Costalunga. V Piranu pa ob 14.30 Piran-Pristaniščniki.

Balincarski pokal primorskih partizanov

Jutri, v nedeljo se bodo odigrale balincarske tekme na igrišču Kette na Opčinah. Srečanje bo veljalo kot prvo kolo izločilnega turnirja. Spored je sledeč: Ob 8. Opčine B-Bane, ob 10. Bazovica-Prosek, ob 13. Opčine A-Trebče, ob 15. Opčine C-Repen.

Opozorilo balincarske sekcije

Vsi člani te sekcije naj se zglase v torek 21. t. m. ob 19. na sedežu ZDTV v ul. Machiavelli 13.

Lahkoatleti iz Prage v Zagrebu
Pražani zmagali v 9, Zagrebčani v 3 disciplinah

V Zagrebu so nastopili lahkoatleti Zagreba in Prage. Tekmovanje se ni vršilo za točke, kar je precejšnja škoda tudi za 2000 glavo publiko. Vreme je bilo hladno in rezultati niso bili takšni kot bi jih bilo pričakovati.

Tekmovalo se je v 12 disciplinah: tek 110 m čez zapreke, 400 m, 800 m, 1000 m, 3000 m, 1500 m, skok ob palici, skok v daljino, skok v višino, met krogle, met diska ter olimpijska štafeta 400-300-200-100 m. V devetih disciplinah so zmagali Pražani, v treh pa lahkoatleti Zagreba. Najboljši rezultat je dosegel Krajcar (Praga) v skoku ob palici, skočil je 391 cm, nato Srp (Zagreb) v teku 110 m čez zapreke s časom 15.4 in Vanič (Zagreb) v teku na 400 m (51,6). V teku na 800 m je dosegel dober čas tudi Horecki (Praga) 1:56,8, ki je bil prvi, tretji pa Djurič (Zagreb). Zagrebčani so zmagali v teku na 110 m čez zapreke, v teku na 400 m in v skoku v daljino, kjer je dosegel najboljši rezultat Urbič (Zagreb) s 6,75 m. Pražani smo zmagali v vseh ostalih disciplinah in tudi v olimpijski štafeti.

Ostali rezultati niso posebni, kar se opravičuje s tem, da se ni tekmovalo za točke, poleg tega pa je bilo vreme zelo hladno. Tekmovanje je bilo bolj podobno ekshibicijskem nastopu.

Kratke vesti

Sestanek delegatov glavnih odborov fizkulturnih zvez ljudskih republik in centralnega odbora fizkulturnega koledarja za leto 1948 bo 21. oktobra v Beogradu.

Klub rudarjev in nameščencev industrijskega središča Moravske Ostrave na Češkoslovaškem «Moravska Ostrava», ki je sedaj na čelu češkoslovaške nogometne tekme lige bo gostoval 2. novembra v Beogradu, kjer se bo srečal z moštvom CDJA «Partizan».

Radijski sporedi
v soboto 18. oktobra
TRST II

11.30. Dopoldanski koncert. 12.00. Predavanje. 12.10. Reproducirana glasba. 12.45. Napoved časa in poročila. 13.00. Partizanske pesmi. 13.15. Pestra glasba. 13.32. Vokalni kvartet. 13.50. Zdravniška ura. 14.00. Dvorak: Slovanski plesi. 14.15. Zgodovina 19. stoletja. 14.28. Čitanje sporeda. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Prireditve v tednu. 18.15. Glasbena fantazija. 18.45. Kulturne aktualnosti. 19.00. Slovenske lirske pesmi. 19.15. Violinski koncert Karla Sancina. 19.45. Napoved časa in poročila. 20.00. Simfonična glasba. 20.45. Predavanje: Tehnika in gospodarstvo. 21.00. Vesela ura. 21.30. Operna glasba. 22.30. Lahka glasba. 23.15. Napoved časa in poročila. 23.30. Čitanje sporeda za prihodnji dan. 23.35. Polnočna glasba. 24.00. Zaključek.

JUGOLEK
IZVOZ - UVOZ ZDRAVIL IN ZDRAVILNIH ZELIŠČ
BEOGRAD, Knez Mihajlova 1
Telefon: 24-923, 23-583 — Brzojavni naslov: Jugolek - Beograd
IZVOZ
ZDRAVILNA ZELIŠČA: Pelin, navadni slez, arnika, volčja črešnja, kolmež, kamilica, podlesek, encian, hrastov možek, rožmarin, kadulja (žajbelj), lovor, lipa, krizantemin cvet, opij itd.
ŽIVALSKE DROGE: Pijavke, španska muha, mravljinčna jajca, daphinal itd.
ESENČNA OLJA iz kadulje, rožmarina, lavandule, bora itd.
FARMACEVTSKI IN DRUGI PROIZVODI: Ichthyol (Gyrodal), magnežijeve in živosrebrne soli, formalin, lužne snovi, gumijevi izdelki itd.
UVOZ
KEMIJSKI PROIZVODI za farmacevtsko uporabo.
FARMACEVTSKE SPECIALITETE.
ZDRAVILNA ZELIŠČA, ŠPECERIJE in esenčna olja.
Obiščite našo izložbo na
TRŽAŠKI RAZSTAVI
11. - 26. oktobra 1947

KRZNA
Popolna izbira za vsak okus. Navadne, srednje in dragocene kožuhovine. — Plačilo tudi na obroke.
KRZNARSTVO ZILIOTTO
Trst - ul. Trento 11 - tel. 29374

BORIS GORBATOV

HARRY TRUMAN

II.

Tomov stroj je bil dobro namazan. Na volitvah leta 1937 je dobil Truman v treh okrožjih, ki jih je kontroliral Pendergast, 40.812 glasov. In ti glasovi so mu tudi prinesli zmago. Sluga je prišel v senat. Od takrat so začeli vsi ljudje v Ameriki nazivati Harry Trumana «Pendergastov kurirček».

Šele čez deset let je prišla na dan vsa zgodba teh «volitev». Preiskava je dognala, da je imelo v okrožjih, kjer je dobil Truman 40.000 glasov, volivno pravico samo 25.000 ljudi. Petnajst tisoč je bilo «strahov» Toma Pendergasta. Toda Tom Pendergast je bil že v grobu, Truman pa v Beli hiši.

Ko je prišel v senat, je Truman slepo izpolnjeval Pendergastova povelja. Držal je jezik za zobmi in se odlikoval v senatu samo z nečim — z molkom. Tri leta nihče ni slišal njegovega glasu. Besedo je povzel samo zato, da je branil Pendergasta. Gospodar je bil v škripcih. Njegove mahinacije so bile postale očitno predrzne in prišel je pod ključ. Harry Truman je storil za svojega bossa vse, kar je mogel.

Na volitvah leta 1942 «kurirček» ni imel več gospodarja. Pretil mu je poraz. Strahovi niso mogli več glasovati zanj. Začutil je, da je majhen in brez moči. Žalostno se je oziral na vse strani, da bi našel gospodarja. In našel ga je.

Bil je Robert Hannegan, sin policaja iz Missourija. Mož je bil na slabem glasu. Nazivali so ga «najbolj diskreditirani boss najbolj diskreditiranega političnega stroja».

Hannegan je postal Trumanov boss. Pomagal mu je, da je prišel znova v senat s tem, da je nahujskal dva njegova tekmeca drugega proti drugemu in razcepil glasove. Truman je dobil neznatno večino.

Ko je prišel znova v senat, se je Truman nemudoma oddolžil svojemu gospodarju. Navkljub javnemu mnenju ga je postavil za davčnega izterjevalca v Saint-Louisu. Hannegan se je dvignil visoko. Čez nekaj let je bil že predsednik nacionalnega komiteja demokratske stranke in vodilni mož tajne in mogočne klike «Tamany-hull», ki je delala prezidente. Ta boss je tudi imel odločilno vlogo pri izvolitvi Harry Trumana za podpredsednika.

Tako se je razvijala «kurirčkova kariera». Klečeplastvo pred bossom — to je državniški talent, ki ga je imel Harry Truman v polni meri. Poslušnost in popustljivost, da bi zvesto in ustrežljivo služil gospodarju z Wall Streeta, to je konec koncev privedlo majhnega Missourijca v Belo hišo.

3.

V juliju 1944 se je odigrala na kongresu demokratske stranke ostra predvolivna borba. Kandidatura prezidenta je bila izven dvoma, kandidat je bil lahko samo Roosevelt. Sporno je bilo vprašanje, kdo naj bo podpredsednik.

Nasproti sta si stala dva tabora: napredni na čelu z Rooseveltom in reakcionarni na čelu z združenimi demokrati. Reakcionarji so zahtevali revizijo Rooseveltovega programa, odpravo kontrole nad cenami, priznanje prednosti bele rase in privilegijev južnih držav. Njihov kandidat je bil James Byrnes. Kandidat naprednega tabora je bil Henry Wallace. Njega je podpiral tudi Roosevelt.

Toda Wallace je bil za reakcionarne demokrate absolutno nesprejemljiv. Enako nesprejemljiv je bil za Roosevelta in njegov tabor Byrnes, zagrizeni reakcionar.

Stranki je pretil razkol. Postavi obeh kandidatov sta bili preveč jasni in opredeljeni. Najti je bilo treba kompromisno postavo in še najbolj, brezbarvno. Hannegan se je spomnil «kurirčka» in ga kandidiral.

Harry Truman je bil primerna figura — figure ni imel. Bil je tipični «otrok kompromisa». Celo rodil se je v obmejni državi Missouri, na meji med Severom in Jugom. (Se nadaljuje)